

Onderwerp

Voortgangsrapportage Floriade-Flevo Campus juli 2022 - november 2022

Kern mededeling:

U wordt met bijgevoegde voortgangsrapportage geïnformeerd over de voortgang van het gebiedsprogramma Floriade-Flevo Campus van de provincie Flevoland.

Mededeling:

De voortgangsrapportage beschrijft de provinciale inspanningen voor en de visie op de werkzaamheden voor het gebiedsprogramma Floriade-Flevo Campus. Deze inspanningen zijn niet exclusief gericht op het evenement in 2022, maar beogen Floriade Expo 2022 als hefboom te gebruiken om de regionale economie te versterken.

Het 'Economisch Programma Floriade' is door Gedeputeerde Staten in december 2015 aan Provinciale Staten aangeboden, en is vervolgens betrokken bij de vergadering van de Statencommissie Economie op 3 februari 2016 en de besluitvorming van Provinciale Staten van 24 februari 2016 inzake Begrotingswijziging en uitvoering Floriade. Hierbij is de toezegging gedaan periodiek over het uitvoeringsprogramma te rapporteren.

Bijgevoegde voortgangsrapportage geeft inzicht in de stand van zaken met betrekking tot de activiteiten die hiervoor zijn verricht in de periode juli 2022 tot november 2022. Nu het Floriadejaar 2022 voorbij is, is deze tiende voortgangsrapportage tevens een eindrapportage. De besteding van de € 10,0 mln provinciale cofinanciering Floriade zal worden gerapporteerd via de rapportages over het Fonds Verstedelijking Almere, conform de afspraken tussen de provincie en de gemeente Almere. Dit geldt ook voor de vervolgactiviteiten op en rond de Flevo Campus.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)
Voortgangsrapportage Floriade-Flevo Campus juli 2022 - november 2022 versie 2	3080112	Ja

Registratienummer

3050602

Datum

21 februari 2023

Afdeling/Bureau

GE

*Openbaarheid***Openbaar***Portefeuillehouder***Appelman, J.N.J.**

Ter kennisname aan PS en
burgerleden

PROVINCIE FLEVOLAND

Voortgangsrapportage Floriade–Flevo Campus

Juli 2022 – December 2022

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Floriade Expo 2022	5
Flevoland schept op!	5
Floriade in de regio	5
Floriade voor Flevolandse ondernemers	9
Food Forum	10
Bruggencampus	16
Betrokkenheid bij ander kavels	18
3. Kennis- en innovatie agenda voor morgen	20
Food Forum	20
Kennis- en innovatieprogramma	21
Bruggencampus	25
Flevo Campus	26
4. Cofinanciering 10 miljoen	28
Inzet provinciale cofinanciering	28

1. Inleiding

Voor u ligt de voortgangsrapportage over de periode juli 2022 tot en met december 2022, van het gebiedsprogramma Floriade – Flevo Campus. Het Economisch programma Floriade Werkt! is in december 2014 door Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten aangeboden (1686395). Met voortgangrapportages houden wij u sindsdien op de hoogte van de provinciale inbreng ten behoeve van Floriade 2022 in Almere. Deze voortgangsrapportage rapporteert over de provinciale activiteiten rondom de Floriade en de Flevo Campus. Het is niet een voortgangsrapportage in algemene zin over het evenement Floriade, want dat is aan de gemeente Almere en de BV Floriade. Maar beide hangen uiteraard wel nauw samen. Deze voortgangsrapportage markeert een overgang van het evenement Floriade naar het opstellen van de in het coalitieakkoord opgenomen kennis- en innovatieagenda.

Ballonvlucht over Flevoland top 3 attractie

Een kleine 75.000 Floriade bezoekers hebben het paviljoen van Provincie Flevoland, Food Forum bezocht. Er stond een uitgebreide expositie met fotowanden, een Virtual Reality ballonvaart over Flevoland en snippets met informatie voor bezoekers klaar. De meeste bezoekers gingen echter zeer doelgericht naar de luchtballonnen. We mogen zonder grootspraak constateren dat dit één van de topattracties van Floriade was. Meer weten over de [expositie?](#)

Expositie Food Forum, gemaakt door Maarten Feenstra

Warm welkom door onze ambassadeurs

De beleving in Food Forum werd versterkt door twee speciale onderdelen: inzet van ambassadeurs en gerechten passend bij de expositie over Flevolands voedsel. Iedere bezoeker in Food Forum werd welkom geheten.

Medewerkers van de provincie Flevoland, gehuld in herkenbare kleding, waren het eerste aanspreekpunt voor bezoekers. Met de ballonvaart kregen bezoekers te zien dat ze in Flevoland waren en dat het verhaal van onze provincie de moeite waard is. Het gebouw vertelt het verhaal van de Zuiderzeegeschiedenis: we konden naar het plafond wijzen en zeggen dat daar het water zou staan als we geen dijken zouden hebben. Dagelijks stonden er minimaal 2 ambassadeurs in Food Forum; een behoorlijke inzet. Dat Flevoland in november 2022 de prijs won voor 'beste binnenlandse reisbestemming van het jaar' en Columbus Travel aangaf dat Flevoland pas dit jaar in het vizier is gekomen, voelen we als een beloning voor de inzet van alle ambassadeurs en vrijwilligers.

Food Forum meest duurzame horeca op Floriade park

Bezoekers aan Food Forum hebben een echte 4D ervaring gehad, want naast 3D ervaring tijdens de ballonvaart konden zij ook hun neus gebruiken. In de keuken van Food Forum werden ook tijdens Floriade gerechten volgens het EAT Lancet principe bereid. Gerechten passend bij de expositie, waar bezoekers aan de bar van konden genieten. Food Forum was hiermee de meest duurzame horeca aanbieder op het Floriadepark. We zijn er trots op dat we met ons Menu voor de Toekomst vele bezoekers hebben weten te inspireren. Waar de benedenverdieping voor alle Floriade bezoekers toegankelijk was, werd de bovenverdieping exclusief gevuld door VIP's en zakelijke bezoekers. Voor bezoekers gaf dit soms ook een extra inkijk in de 'wereld van Floriade' wanneer dikwijls feestelijk geklede internationale gasten via de business entree hun weg naar de eerste etage vonden. [Meer weten?](#)

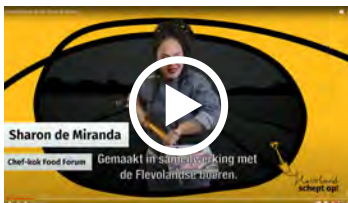
Flevoland ontdekt op gebied van bouwen, voedsel en circulaire economie

Eén van de hoofddoelstellingen van Provincie Flevoland om met de Floriade te bereiken was het op de kaart zetten van Flevoland als een interessante provincie om je als bedrijf te vestigen of zaken mee te doen en het kennis-klimaat (van o.a. Aeres en WUR) laten zien en versterken. De zalen op de eerste etage van Food Forum werden al in de aanloop naar, maar ook gedurende Floriade voor dit doel ingezet. Vrijwel dagelijks werden zakelijke en diplomatieke gasten ontvangen. Veel bijeenkomsten waren op ons initiatief, maar er waren ook bedrijven die eerst in Food Forum kwamen vergaderen en daarna het expoterrein bezochten of na afloop van het expobezoek bij ons wilden borrelen. Ná 9 oktober is Food Forum een paar weken gesloten geweest om de expositie te ontmantelen en sinds 1 november zijn we weer open.

2. Floriade Expo 2022

Flevoland schept op!

In juni zijn we gestart met de campagne Flevoland schept op! Aan de hand van de Floriade thema's greening, feeding, healthyng en energising the city, willen we laten zien wat we allemaal doen in Flevoland. Dit hebben we gedaan met [social media berichten](#), een reeks filmpjes over de resultaten en een afsluitende talkshow over wat Floriade ons heeft gebracht.

Sharon de Miranda schept op!

Sita en Eef scheppen op!

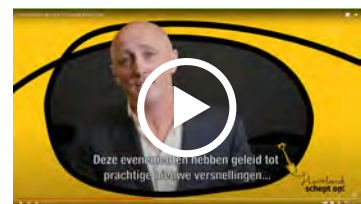
Herman Navis schept op!

Tjibbe Winkler schept op!

Wil Bekkering schept op!

Ronald Talen schept op!

Jan-Nico Appelman schept op!

Flevoland schept op!

Floriade in de regio

Regio optimaal betrekken

Gedurende Floriade Expo 2022 heeft Visit Flevoland verschillende acties uitgevoerd om de regio optimaal te betrekken bij Floriade. De acties richtten zich op (toeristische) ondernemers, inwoners, scholieren en bezoekers. In totaal hebben 300 ondernemers meegedaan aan Floriade in de Regio. De verschillende acties werden ondersteund door de inzet van communicatiemiddelen zoals advertenties, social media campagne en free publicity. Er is een bereik gerealiseerd van ca. 7 miljoen mensen.

We stapten met Floriade in de Regio in een leemte, want de BV Floriade richtte zich uitsluitend op generieke marketing. Wij vonden het belangrijk om ook een specifiek op Flevolandse gerichte campagne te doen. In de tweede helft van de expo heeft de BV de marketingcampagne geïntensiveerd en daarbij ook de aandacht specifiek op Flevoland gericht. Wij hebben daarvoor vanuit ons budget van € 10,0 mln een bedrag van €250.000 beschikbaar gesteld.

Green vibes

Het campagnethema was: 'Green vibes' met als doel de positieve beeldvorming van Flevoland, de (h)erkenning van het Verhaal van Flevoland en de positieve beeldvorming van Floriade in Flevoland te versterken. Dit met als hogere doelen:

- Het stimuleren van bezoek aan Floriade en Flevoland door inwoners van en ondernemers in Flevoland, plus bezoekers van buiten Flevoland.
- Het vergroten van de trots op Flevoland en het binden van de inwoners van en ondernemers in Flevoland aan Floriade.
- Het tot stand brengen van een blijvende (economische) ontwikkeling in Flevoland.

Green vibes in Flevoland

Toolkit voor ondernemers

In totaal is aan ca. 200 recreatieondernemers de toolkit uitgedeeld. Deze bestond uit een vlag, wimpel, deursticker, #wesupportgreenvibes sticker en een sticker met het Flevoland-Floriade logo en informatieflyer. De toolkits waren in een duurzame tas verpakt. De meeste ondernemers plaatsten de onderdelen op een duidelijk zichtbare plek.

Greenvibes award

Van alle ondernemers die de toolkit hebben ontvangen en deze hebben ingezet zijn 5 maandwinnaars gekozen. Deze maandwinnaars werden genomineerd voor de hoofdprijs. Tijdens het congres van Visit Flevoland werd B&B Open Doors als winnaar gekozen, omdat zij één van de kamers in hun accommodatie met het Green vibes materiaal had aangekleed, dat zij vervolgens breed promootte op social media. De winnares Milly Breton van Groll kreeg de #greenvibes award en daarnaast een cheque van € 5.000,- voor een duurzame investering in haar bedrijf. De award is een ontwerp van Tulpenchallenge winnaar Joost Garritsen.

Arrangementenmodule

Voor het project 'Floriade in de regio' is een arrangementenmodule ontwikkeld. Hierin konden ondernemers een arrangement samenstellen, eventueel met een andere ondernemer(s), en een ticket voor Floriade Expo 2022 aanbieden. Vanuit Visit Flevoland zijn de ondernemers actief ondersteund bij het samenstellen en de communicatie van deze arrangementen. De arrangementen werden ontsloten via de website van Visit Flevoland. In totaal zijn er 56 Floriade-arrangementen gepubliceerd. Om deze te promoten is een communicatiecampagne gevoerd via online kanalen en via advertenties op de voorpagina's van de lokale kranten.

De overzichtspagina arrangementen op de website is 2.024 keer bezocht.

Top 3 best bekeken arrangementen:

1. #greenvibes boomhutovernachting;
2. #greenvibes tulpen Batavia Stad Fashion Outlet;
3. #greenvibes in de pluktuin.

De webpagina's van deze arrangementen zijn in totaal 9.882 keer bezocht.

De arrangementenmodule wordt door de ondernemers zeer gewaardeerd. Visit Flevoland blijft deze module dan ook inzetten.

Big 5 voordeelactie

Walibi, Orchideeënhoeve, Aviodrome, Batavia Stad Outlet Fashion en Almere Jungle deden mee aan de Big 5 voordeelactie. Hierbij gaven deze bedrijven korting op een toegangskaartje of een versnapering bij vertoon van een Floriade Expo 2022 toegangskaartje. Deze webpagina's over de actie zijn in totaal 557 keer bekeken.

Vergroten betrokkenheid inwoners en bezoekers

Eind juni verscheen in een oplage van 10.000 stuks het #GreenVibes magazine met inspirerende persoonlijke verhalen van 14 ondernemers gerelateerd aan de thema's van Floriade. Aangevuld met artikelen over het Flevolandse landschap en toeristische highlights. Het magazine is verspreid onder Flevolandse ondernemers en daarnaast konden bezoekers aan Food Forum het magazine gratis meenemen.

De verhalen zijn ook per week, per ondernemer online geplaatst en gedeeld met de media. De FlevoPost heeft drie van deze verhalen meegenomen in de krant.

Met korting naar Floriade Expo 2022

Inwoners van Flevoland konden tegen gereduceerd tarief een Floriade pas kopen. In totaal heeft de BV Floriade hiervoor bijna € 39.000 bij ons in rekening gebracht (niet ten laste van de €10,0 mln, maar ten laste van de Brede Bestemmingsreserve) en dit impliceert dat 1.300 Flevolandse (exclusief inwoners Almere) van dit aanbod gebruik hebben gemaakt, waarvan 60% in de periode t/m mei 2022. Met VNO/NCW hebben we verkend of een gezamenlijke kortingsactie mogelijk was. VNO/NCW had belangstelling voor korting op dagkaarten, maar dat was voor de BV Floriade geen begaanbare weg. Onze kortingsactie richtte zich op passepartouts.

Zichtbaarheid in Flevoland

Bij verschillende belangrijke toegangswegen van Flevoland zijn promotieborden en vlaggen geplaatst. Ook het provinciehuis is aangekleed in Floriade stijl en bij de diverse gemeentehuizen van de gemeenten in Flevoland wapperden Floriade Expo 2022 vlaggen. Als extra PR-actie zijn op diverse stations groene zadelhoesjes verspreid met een QR-code met een link naar de website van Visit Flevoland. In september 2022 is het standbeeld van ingenieur Lely in het centrum van Lelystad uitgelicht. Deze actie werd gekoppeld aan een social media actie.

PR actie zadelhoesjes

Scholierenacties

Tulpenchallenge

Speciaal voor Flevolandse jongeren tussen 12 en 18 jaar is een kunstchallenge gehouden met als uitgangspunt de tulp. Aan de Tulpenchallenge hebben 14 scholen deelgenomen. Tijdens een speciale expositie in het provinciehuis is een top 3 gekozen en de winnaar was Joost Garritsen. Deze actie werd met een online campagne ondersteund.

(Foto: campagne in Flevoland)

(Foto: smaakles Flevoland)

Smaakles Flevoland

In mei en juni reed de #GreenVibes-foodtruck langs bij aangemelde basisscholen in Flevoland om leerlingen uit de bovenbouw kennis te laten maken met hoe je nu en in de toekomst lekker en gezond kunt eten. Zo'n 550 leerlingen uit Lelystad, Almere, Dronten, Swifterbant, Noordoostpolder en Urk werden in een op maat gemaakte smaakles meegenomen in de smaken van Flevoland en het innovatieve voedsellandschap. Daarnaast is onder de scholen een VIP reis verloot. De E. du Marchie van Voorthuysenschool uit Urk is als winnaar uit de bus gekomen en met de hele klas naar Floriade gegaan.

De eerste smaakles is uitgezonden tijdens het programma De Grote Tuinverbouwing op SBS6 op 11 juni. In deze uitzending, opgenomen bij Boerkok in Lelystad, kreeg groep 5 van Basisschool de Windroos uit Lelystad de smaakles.

Website bezoeken

Visit Flevoland had een specifieke Floriade pagina gemaakt op hun website. Deze pagina is 2.530 keer bekeken. De Duitstalige pagina 423 keer en de Engelse 193 keer.

De ondernemerspagina op website inflevoland.nl over de Floriade is bijna 300 keer bezocht.

Op de website Floriade.com en de aftermail die Floriade BV stuurde aan alle bezoekers stond een link naar de website Visit Flevoland. Dit leverde 11.000 bezoeken op.

Floriade voor Flevolandse ondernemers

(Inter)nationale bijeenkomsten

Horizon Flevoland heeft een programma uitgevoerd voor Flevolandse ondernemers 'B2B Connect Flevoland'. In het kader van dit programma zijn gedurende Floriade Expo 2022 zo'n 70 evenementen met meer dan 2.000 deelnemers georganiseerd in samenwerking met, en ter bevordering van het Flevolandse bedrijfsleven. Per landendag is bekeken hoe we het Flevolands bedrijfsleven konden koppelen aan een internationaal netwerk. Een rapportage volgt begin 2023, op basis van het eindrapport dat Horizon Flevoland eind dit jaar zal opleveren. Hierin komen we uitgebreid terug op resultaten van de diverse activiteiten en handelsmissies waarop vorderingen zijn gemaakt en aangejaagd zijn door middel van het programma tijdens Floriade Expo 2022. Ook zullen we de opvolgende acties in 2023 beschrijven, zoals een samenwerking tussen Flevo Campus en Horizon Flevoland bij het opzetten van een gemeenschappelijk B-2-B ecosysteem.

B-2-B resultaten

Resultaten, mede dankzij de inzet van Horizon, van het B-2-B programma:

- Verbetering relatie Horizon Flevoland en startschot samenwerking met gemeente Almere
- Waterman Onions en Avico op bezoek bij Bangladeshese delegatie in Den Haag
- Groep ondernemers (o.a. Roelofs Boomkwekerij) gaat naar Kazachstan
- Mogelijk vervolg Green Health Solutions met Bedrocan en samenwerking Suriname
- Floating Future internationale belangstelling vanuit Thailand en Suriname, samenwerking AMS Institute en opzet kenniscentrum drijvende voedselproductie in Almere
- Missie Horizon/RVO/Oost nl naar voedselverwerkingscluster Heidelberg
- Bedrijven in landbouwmechanisatie uitgenodigd voor diner op de Britse ambassade, voorafgaand aan het bezoek van de delegatie op de Floriade
- Start opzet internationale minor insectenteelt Aeres
- Start Big Data Value Centre Agri Food en BDVC Circulaire Bouw
- Verbinding Oosterwold – Almere verbeterd, naamsbekendheid (inter)nationaal toegenomen
- Foodhub Oosterwold in versnelling, mede door beschikking over Japanse paviljoen
- Protein showcase het platform en ontmoetingsplek geworden voor de eiwittransitie

Vervolg B-2-B programma

Horizon Flevoland heeft de opdracht binnen budget afgerond. We verkennen momenteel hoe met het resterende budget (een verlenging van de subsidiebeschikking tot eind 2023) een basis opgezet kan worden voor een vervolg B-2-B programma 2.0 (samenwerking Flevo Campus en Horizon Flevoland bij het opzetten van een

gemeenschappelijk B-2-B ecosysteem). Het Plan van Aanpak hiervoor moet eind maart gereed zijn.

*Eiwitbijeenkomst provincie Zeeland
op Floriade*

Food Forum

Duidelijke boodschap

Het provincie paviljoen Food Forum was tijdens Floriade Expo 2022 vanaf de hoofdingang direct te zien als een van de 'eye catchers'. Een bijzonder gebouw waar een verhaal mee wordt verteld. Consequent heeft provincie Flevoland met deze inzending 3 verhaallijnen uitgedragen.

1. Hét verhaal van Flevoland, de provincie verrezen uit de voormalige Zuiderzee (ondersteund door de architectuur van het gebouw);
2. Bio-based bouw, hoe het pand tot stand is gekomen;
3. Voedseltransitie, Flevoland als innovatie landbouwprovincie.

Door deze verhaallijnen op verschillende manieren consequent toe te passen stond onze boodschap stevig; Flevoland is jong, dynamisch en continu vernieuwend.

Food Forum, foto gemaakt door Maarten Feenstra Fotografie

Groenten & peulvruchten

Ontmoetingsplek & uitvalbasis

Food Forum heeft een aantal functies vervuld tijdens Floriade. Ten eerste was het de uitvalsbasis voor Flevolandse bestuurders en Floriade BV om speciale bezoekers te ontvangen. Internationale ontvangsten zoals de Nationale Dagen werden, inclusief het fotomoment en het tekenen van een gastenboek, in Food Forum georganiseerd. Hierbij waren altijd leden van ons college aanwezig. Dit maakte het mogelijk om steeds ons verhaal te vertellen. Ook lunch-ontmoetingen op Nationale Dagen of met andere delegaties werden in de VIP-lounge op de eerste etage gedaan. Het horeca team van Food Forum, onder leiding van chef-kok Sharon de Miranda, heeft vele delegaties voorzien van heerlijke gerechten en kreeg altijd de kans om hierbij uitleg te geven over het concept van het Menu voor de Toekomst, dat uitsluitend met seizoensproducten uit Flevoland werd gemaakt.

Inspirerende zakelijke locatie

De zakelijke bezoekers vonden in Food Forum ook een inspirerende en prettige vergaderlocatie; dynamisch, met zichtbare passie, lekker eten en gastvrij. Honderden ontmoetingen hebben er plaatsgevonden in de zalen op de eerste etage. Met een flexibele inrichting konden we lezingen, recepties, vergaderingen, workshops en televisie-uitzendingen faciliteren.

Groenten & peulvruchten spontaan omarmd

Met Sharon de Miranda als belangrijk boegbeeld waren gasten blij verrast en geïnspireerd door wat je allemaal met seizoensproducten uit de polder kan. Dat er minder dierlijke producten en meer groenten en peulvruchten op het bord lagen, werd spontaan omarmd. Door de voedseltransitie niet alleen vanuit de boer maar ook vanuit 'het bord' te benaderen werd dit verhaal voor een brede categorie bezoekers toegankelijk en interessant. We zijn verheugd te kunnen melden dat Sharon de Miranda ook de komende tijd aan Flevoland en Food Forum verbonden blijft en zich gaat inzetten voor voedselinnovaties met Flevolandse producten. We ontdekken voortdurend hoe rijk Flevoland aan voedselproducten is en wat voor heerlijke gerechten je daarvan kunt bereiden (From Farm to Fork), maar we ontdekken ook dat we boeren en verwerkende ondernemers inspireren om nieuwe smaken en producten te ontwikkelen (From Fork to Farm). Dat willen we door ontwikkelen.

Menu voor de Toekomst

Al vóór de start van Floriade Expo 2022 ontwikkelde chef-kok Sharon de Miranda het Menu voor de Toekomst. Dit bestaat uit eerlijke, gezonde gerechten. Met producten die passen bij het seizoen, van dichtbij, duurzaam en voor een goede prijs geproduceerd. Van alle ingrediënten is bekend waar ze vandaan komen. Maar dat niet alleen; de gerechten zijn ook lekker en smaakvol.

Gedurende de Expo konden bezoekers aan de bar een klein gerecht (signature dish) bestellen en maakten zo kennis met het Menu Voor de Toekomst. Ook de vele zakelijk gasten die Food Forum bezochten proefden van het Menu voor de Toekomst. De reacties waren enthousiast. Food Forum wordt steeds bereikbaarder voor inwoners van Almere. De Floriade is voorbij, de bouwhekken verdwijnen binnenkort, er wordt in december een bushalte in gebruik genomen naast het Aeres gebouw en de Weerwater brug, en daarmee het Rondje Weerwater, wordt begin 2023 geopend. Vooralsnog zijn we nog alleen op kantooruren open (dat kan veranderen zodra de woonwijk Hortus gestalte krijgt), maar het Menu voor de Toekomst kan door steeds meer mensen worden ervaren.

Sharon's Good Food Show

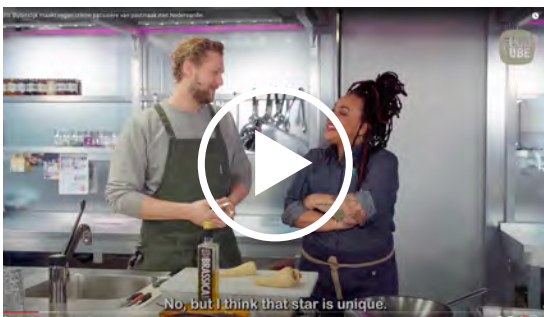
Elke maand kookt Sharon de Miranda samen met creatieve topchefs een gezond, lekker én duurzaam gerecht. Voedselproducenten dagen de chefs uit om te koken met hun product. Samen geven zij een nieuwe eetcultuur vorm die past binnen de grenzen van onze planeet. Welke filosofie, kooktechnieken, materialen en smaken bepalen ons toekomstige bord eten? Met een dosis keukenhumor en zonder enig blad voor de mond, vraagt Sharon top-chefs het hemd van het lijf in deze online meekookshow.

Southern Fried Chicken | Chef Noah Tucker

Ohitashi | Chef Kitsanin Thanyakulsajja

Vegan Crème Patissière | Joris Bijdendijk

Bloemkool in klei | Stephen Anderson

Al wel gefilmd, maar nog niet geredigeerd en gepubliceerd is een uitzending met Yvette van Boven.

Uitreiking kookboek aan Plantage Nieuwland

Flevolands kookboek

In september lanceerden we het kookboek 'Sharon gaat lokaal'. Een kookboek vol recepten en verhalen van Flevolandse boeren en producenten. Het kookboek is daarmee een ode aan alle prachtige producten en voedselproducenten uit Flevoland. Allen die in het boek zijn opgenomen, kregen het kookboek uitgereikt door gedeputeerde Jan-Nico Appelman en Sharon de Miranda, tijdens een diner bij Boer Kok, met gerechten uit het kookboek. En dan sta je ineens met jouw bedrijf en jouw product in een kookboek. Het draagt bij aan de trots op Flevoland.

In het boek worden de principes van het Planetary Health Diet uitgelegd, op een dusdanige manier dat consumenten zelf thuis ook makkelijk aan de slag kunnen gaan vers en lokaal voedsel. Met het boek, dat in alle boekhandels in Nederland verkrijgbaar is, hopen we bij te dragen aan de gezondheid van mens en bodem door consumenten uit heel Nederland te enthousiasmeren meer lokaal en plantaardig voedsel te consumeren.

Expositie
Flevoland Food Experience

Expositie Flevoland Food Experience

Tijdens Floriade Expo 2022 werd het Flevolandse paviljoen Food Forum goed bezocht. Zeven dagen per week ontvingen wij honderden bezoekers. In de eerste maanden een paar honderd, maar tegen het einde van de expo bijna 1.000 per dag. In totaal maakten 75.000 bezoekers een virtuele ballonvaart boven Flevoland. De ballonvaart was een van de succesvolste attracties van Floriade Expo 2022. Veel bezoekers kwamen specifiek voor de ballonvaart naar Food Forum en maakten op die manier (opnieuw) kennis met Flevoland. Velen van hen bekeken ook de andere onderdelen van de expositie.

Flevolandse boeren in de spotlights

In de expositie vertelden we het verhaal van Flevoland als voedselproducent met de nadruk op innovaties. De inhoud van de expositie was tot stand gekomen in samenwerking met verschillende Flevolandse organisaties en boeren.

Collega's als ambassadeurs

Om het verhaal van Flevoland te vertellen aan de vele bezoekers was er een groep van circa 50 provincie medewerkers die dagelijks enthousiast vertelden over Flevoland en de projecten en programma's waar de provincie aan werkt. De inzet van deze ambassadeurs werd door de bezoekers gewaardeerd en droeg zo bij aan het meer bekend maken van Flevoland.

Materiaal hergebruikt

De fotowanden blijven in Food Forum. Ze laten het thema van Food Forum zien: voedsel. Daarnaast dragen de wanden bij aan een betere akoestiek door een binnenwerk van gerecyclede spijkerbroeken. Met restmaterialen van Floriade worden de fotopanelen vrijrijdbaar gemaakt, zodat ze makkelijk verplaatsbaar zijn en ook als afscheiding gebruikt kunnen worden.

De ballonmanden worden door het bureau dat de expositie ontwikkelde opnieuw gebruikt in andere exposities. De video's en portretten van de ondernemers zijn allemaal nog te bekijken op de website van Food Forum net als de virtuele expositie. Daarnaast blijft de foto expositie over onze ontginningsgeschiedenis hangen in de zalen op de eerste verdieping van Food Forum.

Zakelijke bezoekers

Food Forum was één van de officiële zakelijke locaties beschikbaar voor verhuur aan externe partijen voor bijeenkomsten tijdens Floriade. In totaal hebben zo'n 5.200 zakelijke gasten in Food Forum een bijeenkomst bijgewoond gedurende Floriade. Twee zalen, De Vis en De Paddenstoel, waren beschikbaar voor externe verhuur. De Vis is gedurende Floriade 106 keer geboekt en De Paddenstoel 65 keer. Mede door het unieke gebouw en de inspirerende inrichting was er veel animo om deze ruimtes in Food Forum in te zetten voor een bijeenkomst. Vanuit het B2B Programma, maar ook vanuit vele externe partijen. Vaak gecombineerd met een gezonde lunch of borrel vanuit de keuken van Food Forum, waarbij met plezier het verhaal van Flevoland en de mogelijkheden op voedselgebied werd verteld.

De Appel & De Ui

De zalen De Appel en De Ui zijn gezamenlijk met Floriade BV ingezet voor de VIP-ontvangsten. Met name de laatste Floriade maanden vonden er veel Nationale Dagen plaats, die een officieel moment in Food Forum hadden. In totaal hebben er gedurende Floriade 88 bijeenkomsten plaatsgevonden in De Ui en 52 in De Appel.

Netwerken op Floriade

Niet alleen in Food Forum hebben we zakelijke bezoekers getroffen. Tijdens de Nationale Dagen en bij overige zakelijke evenementen op Floriade werden de banden met verschillende landen, bedrijven en kennisinstellingen aangehaald. De banden met Flevolandse bedrijven die een eigen kavel hadden, waren al sterk, zoals Vereniging Flevofood en Fruithal Smits. Daarnaast hebben we intensief samen opgetrokken met Aeres Hogeschool, Stichting Flevo Campus en de partners die het biobased bouwen verhaal vertelden in en rondom het Natural Pavilion. De Green Deal over de inzet omtrent de nationale inzet op plantaardige eiwitten, werd op Floriade ondertekend. Een bijzonder moment omdat dit het startpunt vormt van een nationale actieagenda. Alle genodigden bezochten ook de 'eiwitkavel' op Floriade; een Madurodam van verschillende eiwitgewassen.

Samenwerken met Suriname

Met Suriname ontdekten we gedurende de expo steeds meer kansen voor samenwerking. Zo hebben we op 1 juli tijdens Ketí Kotí eten uitgedeeld (Heri Heri, bereid door Food Forum) en hebben we samen het sopropo festival georganiseerd. Sharon de Miranda heeft geholpen om het bittere maar zeer gezonde sopropo te verwerken in een chutney die inmiddels in Almeerse supermarkten wordt verkocht, een project van Flevo Campus. Aan het einde van Floriade is een intentieverklaring met de republiek Suriname getekend om te verkennen hoe we samen kunnen werken aan de verduurzaming van de voedselsector in Suriname. Dit werken we met Aeres Hogeschool uit, die graag stageplekken voor studenten ontwikkelt in Suriname. De kansen voor kennisuitwisseling van studenten en docenten worden momenteel uitgewerkt.

Ketí Kotí, gemaakt door Fotolinie

Voorts zijn – vooral door Aeres Hogeschool en het bedrijf Floating Future - contacten gelegd met universiteiten in Bangladesh, Dubai en Thailand die zich specifiek richten op teelten op water (Floating Future). Met Duitsland is contact over de Bundesgartenausstellung 2023 in Mannheim (waar de kabelbaan naar toe is verhuisd) en de toekomstige Internationale Gartenausstellungen. Met de universiteit van Bolzano is contact over samenwerking met Aeres en over een mogelijk Horizon project over ontwikkeling van ‘food novelties’. Ook de komende jaren zijn diverse wereldtentoonstellingen gepland, zoals Doha 2023 (Qatar) en Osaka 2025 (Japan) en die landen hebben Floriade benut om daarvoor contacten aan te knopen.

Kennismaking met Almere & Flevoland

Verder werden er door andere partijen dan de provincie ook vele congressen en zakelijke events georganiseerd op Floriade. Doordat deze evenementen op Floriade plaatsvonden, maakten veel zakelijke bezoekers ook op een positieve manier kennis met Almere en Flevoland. Vooral door het verstrekken van dagkaarten hebben we bijgedragen aan de organisatie van congressen op de Floriade. Bij een aantal congressen, zoals de Natuurtop, de Toerismetop en het Growing Green Symposium waren we (mede) organisator.

Bruggencampus

Vervangingsopgave 40.000 bruggen

De inrichting van het Floriadeterrein was een mooie kans om uit te proberen hoe ver je kunt komen als je circulaire economie met bruggenbouw verbindt. Een uiterst urgent thema, als in ogenschouw wordt genomen dat de komende decennia in Nederland zo’n 40.000 bruggen en viaducten vervangen moeten worden en we ons realiseren dat we moeten toewerken naar een circulaire economie, omdat veel grondstoffen eindig zijn. De vervangingsopgave vergt een enorme investering (geraamd op € 60-80 miljard) en voldoende ontwerp- en bouwcapaciteit. Duurzaamheid, circulariteit en levenscycluskosten zijn hiervoor heel relevant. We richten ons niet alleen op de bouw van enkele bruggen, maar hebben ook een kenniscampus opgericht, de Bruggencampus, om kennis te ontwikkelen, te borgen en te delen.

Bruggencampus Flevoland-Floriade

Bruggencampus Flevoland-Floriade, een initiatief van gemeente Almere en provincie Flevoland, is de praktijkomgeving voor ontwikkeling en toepassing van innovatieve en circulaire bruggen. Samen met overheden, markt, onderwijs en wetenschap innoveren we door o.a.: bestaande bruggen en materialen een ‘tweede leven’ te geven, gebruik te maken van innovatieve materialen en constructies en via een gezamenlijk dataplatform ontwerp, samenwerking, beheer en realisatie te optimaliseren.

Circulaire grenzen opgezocht

We hebben laten zien dat innovatie mogelijk en betaalbaar is door: co-creatie in de aanbesteding om zo de circulaire grenzen op te zoeken. Met als resultaat twee circulaire bruggen op het Floriade park, ontworpen door de Almeerse architect René van Zuuk, gebouwd door het Almeerse Reimert Bouw en Infrastructuur met cementloos beton bestaande uit Almeerse restromen. De circulaire bouw levert een besparing van 57,7 ton CO2 uitstoot op.

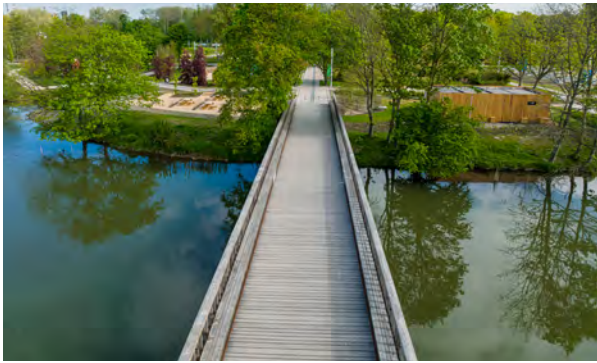
Beverbrug/Bruggencampus

Brug Rondje Weerwater/Bruggencampus

Innovatieve bruggen

Naast de twee circulaire bruggen hebben we nóg twee bruggen gerealiseerd op het Floriadeterrein. Samen met Dura Vermeer hebben we een deel van een fiets- en voetgangersbrug van de A27 een tweede leven gegeven. De komende tijd zullen we met de gemeente Dronten een verkenning uitvoeren of een ander deel van dezelfde brug een tweede leven kan krijgen over de Lage Vaart. Daarnaast hebben we de biocomposiet brug van Technische Universiteit Eindhoven op het terrein geplaatst, als onderdeel van een Europees Interreg project. De kennisontwikkeling in dit Interreg project gaat nog een aantal jaren voort.

Tweede leven brug (Dura Vermeer)

Smart Circular Bridge/TU Eindhoven

5D samenwerkingsomgeving

Met onze Gemeenschappelijke Data Omgeving, een IT systeem, innoveren we door 2D tekeningen met 3D BIM Modellen in de tijd (4D), gekoppeld aan de kosten (5D) waardoor de werkelijke situatie met de geplande situatie gemixt kan worden. Deze innovatie wordt nu ook gebruikt voor infrastructuur op het Floriade park, waardoor de gehele infrastructuur in 5D zichtbaar is en faalkosten kunnen worden gereduceerd.

Kennis- en innovatie programma

Tijdens de Floriade heeft de Bruggencampus een serie symposia voor de bruggenwereld georganiseerd. Met de symposia is de opgedane kennis nog breder gedeeld en Flevoland gepositioneerd als een leider in circulaire bruggenbouw en innovatie. Tijdens de Floriade heeft de Bruggencampus de volgende evenementen georganiseerd:

- 09-05-2022 Talkshow The Floriade Bridges
- 30-05-2022 Symposium Smart, Old & New materials
- 09-06-2022 Symposium 5D Collaboration
- 04-10-2022 Symposium Connecting Circular Infrastructure

Aan deze evenementen hebben in totaal 158 professionals meegedaan vanuit de overheid, de bouwwereld, IT, onderwijs, onderzoek en innovatie en de circulaire economie. Het Symposium The Climate Friendly Businesscase is verplaatst naar begin 2023, als onderdeel van het Kansen voor West project Opschalen cementloos en circulair beton dat nog een jaar doorloopt. Samen met partners Reimert Bouw en Infra BV, Theo Pouw BV en Cirwinn BV presenteren we de opgedane kennis over de twee bruggen waarin we het cementloos en circulair beton gebruiken hebben, met als doel om tot opschaling van deze toepassing te komen.

Machines uit ontginningsfase

Betrokkenheid bij ander kavels

Provincie Flevoland had met Food Forum een eigen kavel plus paviljoen met daarin een expositie. Maar daarmee hield onze betrokkenheid bij de invulling van kavels niet op. In februari 2022 werden wij door de BV Floriade benaderd of we konden helpen met de invulling van twee kavels die op het laatste moment waren teruggegeven door inzenders die zich hadden teruggetrokken. Deze kavels lagen aan de busbaan tussen de congresshal en de grote kas en lagen daarmee op een behoorlijk zichtbare plek.

Kavel over ontstaan van onze polders

We hebben de handschoen opgepakt en hebben één van de twee kavels gevuld met een fototentoonstelling van de ontstaansgeschiedenis van onze polders, vanaf de ontginning tot het huidige landschap. Samen met de Vereniging Flevofood hebben we de kavel ingezaaid en hebben we onder meer het MEC in Dronten benaderd, dat bereid bleek om een paar machines uit de ontginningsfase beschikbaar te stellen. Het was een forse last minute inspanning op een kavel die slecht gedraineerd bleek en daarmee nauwelijks geschikt voor het ingeplante zaaigoed, maar mede door de inzet van een flink aantal vrijwilligers – zowel bij de eerste inrichting als tijdens zes maanden onderhoud – is er toch een invulling gekomen met een specifiek Flevolands verhaal.

Eiwitkavel & The Protein Showcase

Op de tweede kavel wilden we het verhaal van de eiwittransitie vertellen. We zijn met de pet rondgegaan bij andere provincies en uiteindelijk hebben we met financiering van zeven provincies een eiwitkavel ingericht waar we soja, veldbonen, lupine, kikkererwten, bruine bonen en quinoa hebben ingezaaid. De betrokken boeren hebben ons afgeraden om lupine te zaaien, omdat dit niet goed past in de Flevolandse klei en het beter doet op zandgrond. Dat bleek ook zo te zijn, maar dat paste eigenlijk prima bij het verhaal: niet elke gewas doet het goed in elke grondsoort. Gaandeweg het groeiseizoen hebben we bij de zes gewassen het verhaal daarop aangepast. In een kasje en op informatieborden hebben we onder de naam The Protein Showcase verteld hoeveel initiatieven op dit moment al zijn ontstaan rondom de eiwittransitie. Een groep vrijwilligers onder leiding van Herman Navis bleek bereid de kavel te onderhouden en gasten te ontvangen en rond te leiden. Dat werd een succes, want in totaal 24 bedrijven bleken geïnteresseerd om in de kas te exposeren en er zijn 16 zakelijke bijeenkomsten op en rondom deze kavel georganiseerd waaraan 5.224 unieke bezoekers hebben deelgenomen. Op 14 juli kwamen 56 organisaties, waaronder de minister van LNV bijeen om de Green Deal Eiwitrijke Gewassen (inmiddels de 'Beandeal' genoemd) te ondertekenen. Op 20 september vierde de Vereniging Green Protein Alliance met 100 genodigden haar eerste lustrum op het terrein. Ook partijen als Rabobank Nederland, Schouten Food Academy, Protein Delta Zeeland en Nestle HQ Zwitserland bezochten de kavel. Met de eiwitkavel en The Protein Showcase heeft de provincie Flevoland haar positie in het netwerk van de eiwittransitie versterkt. Herman Navis ontving in januari 2023 de Bonifatiusspeld van de gemeente Almere.

The Protein Showcase

Fototentoonstelling energietransitie Flevoland

Toen de Floriade geopend was, bleek dat er enkele lege plekken op het terrein waren. Dit heeft ons er toe gebracht om op een kavel tussen het woonzorgcentrum en de kavel met de Fast Food Trucks een fototentoonstelling te plaatsen over de energietransitie in Flevoland. De BV Floriade verwelkomde dit initiatief, omdat het subthema Energizing the City in de inzendingen enigszins onderbelicht bleek. Deze foto's konden pas in augustus worden geplaatst, maar de foto's en borden zijn opgeslagen en geschikt om elders nogmaals te gebruiken.

Samenwerking Flevofood & Utopia

Vermeldenswaard is tenslotte de goede samenwerking met de Vereniging Flevofood en hun dôme en de voedselproducerende kavels op Utopia, die oogst hebben geleverd aan de keuken in Food Forum.

3. Kennis- en innovatie agenda voor morgen

Food Forum

Verbinder tussen platteland & stad

Food Forum als onderdeel van de provinciale organisatie heeft voorafgaand aan en tijdens Floriade al een duidelijke waarde laten zien. Een plek in Almere waar de provincie gasten kan ontvangen, waarmee de verbinding tussen overheid en samenleving eenvoudiger gemaakt wordt dan in het provinciehuis. De locatie waar we kunnen laten zien dat voedsel platteland en stad verbindt.

Onderdeel van Flevo Campus

Food Forum is niet alleen voor de Floriade gebouwd, maar ook om de nieuwe Flevo Campus een zetje in de rug te geven. Vanaf opening in juni 2021 tot en met Floriade is 'Feeding the City' een centraal thema geweest in Food Forum. Dit blijft zo, als onderdeel van een Flevo Campus waar de consument centraal staat in het voedselsysteem.

Inspiratieplek voor foodprofessionals

Food Forum wordt in 2023 en mogelijk ook daarna een locatie zijn waar professionals werkzaam in de voedseltransitie elkaar kunnen treffen bij events, door er te werken, te koken of symposia te organiseren. In 2023 zullen we diverse scenario's over de toekomst van Food Forum naast elkaar leggen en op basis daarvan een voorstel aan Provinciale Staten voorleggen. De programmering in 2023 wordt verzorgd door Flevo Campus en door de provincie zelf, waarbij we ook aandacht zullen geven aan de 'landelijke' kant van het voedselsysteem en ingaan op urgente thema's voor de agrarische sector. De keuken blijft onder leiding van Sharon de Miranda een inspiratieplek waar het Menu voor de Toekomst centraal staat, doorontwikkeld wordt met nieuwe voedselinnovaties en nog veel meer uitgelicht zal worden met onder meer kookdemo's en programmering.

*Sharon de Miranda in Food Forum,
gemaakt door Maarten Feenstra Fotografie*

Kennis- en innovatieprogramma

Voorafgaand en tijdens Floriade Expo 2022 heeft provincie Flevoland samen met Flevo Campus en diverse partners aan een programmering gewerkt. De programmering is niet vrijblijvend, maar heeft als doel om bij sluiting van Floriade een kennis -en innovatieagenda te hebben ontwikkeld, die idealiter de basis vormt voor Europese subsidieaanvragen begin 2023, als de nieuwe Europese programmaperiode start.

Versterking Korte Voedselketen Flevoland

Hulp nodig van provincie

In 2016 werd de provincie Flevoland benaderd door een aantal ondernemers, waaronder boeren die altijd vooral voor de wereldmarkt produceerden, die aangaven hun schouders te willen zetten onder de ontwikkeling van een korte voedselketen. Niet alleen om de relatie met de consument in de eigen regio te versterken, maar ook omdat ze trots zijn op de prachtige producten die in Flevoland geteeld en ontwikkeld worden. Ze gaven aan wel hulp van de provincie nodig te hebben.

Vereniging Flevofood

Eind 2017 is de Vereniging Flevofood opgericht, met de provincie als eerste lid. We hebben afgesproken samen toe te werken naar de Floriade in 2022, waarbij de vereniging de ambitie had om daarna op eigen benen te kunnen staan en met 'zwarte cijfers' te draaien. Het Interreg project FoodChains4EU heeft hierbij veel bruikbare kennis opgeleverd. Inmiddels zijn zo'n 100 Flevolandse ondernemers bij de vereniging betrokken zijn. Samen met partners in Utrecht (bv. Local2Local) en Noord-Holland (Boeren van de Amstel) wordt de logistiek ingericht om consumenten in de noordelijke Randstad van voedsel te voorzien, niet alleen rechtstreeks, maar ook via de catering van grote bedrijven, onder meer op de Zuidas. De Vereniging Flevofood had een eigen kavel met een dôme op de Floriade en heeft veel bijeenkomsten over de korte voedselketen georganiseerd. Ook in Food Forum werken we veel met de vereniging samen.

Subsidie toegekend voor EU4ADVICE

Bij de aanpak van de korte ketenontwikkeling wordt een strategie gebruikt die is ontleend aan de game-industrie en waar inzichtelijk wordt gemaakt dat je bij opschaling naar een 'next level' nieuwe vaardigheden moet ontwikkelen en moet samenwerken. Deze strategie is inmiddels ook internationaal opgemerkt: we hebben een netwerk ontwikkeld waarin we met 21 partners uit 14 Europese landen het Horizon project EU4ADVICE hebben opgezet, waarvoor een subsidie van € 4,0 mln is toegekend. De eerste partnermeeting van dit vierjarige project was in oktober in het Natural Pavilion op de Floriade. De komende jaren zullen we samen vier living labs opzetten, waarvan één in de MRA. De ambitie is om dat living lab te richten op Almere, samen met de Flevo Campus en de Vereniging Flevofood. De Nederlandse partners in dit project zijn naast provincie Flevoland AMS Institute, Wageningen UR en het in korte ketens gespecialiseerde bedrijf Amped. We zien kansen om ook voor volgende fasen in de uitrolstrategie Europese subsidies aan te vragen.

Raak/Pro subsidie 'Korte Keten in de Catering'

We zijn voorts onderdeel geworden van het via Raak/Pro gesubsidieerde project 'Korte Keten in de Catering' (€ 1,0 mln), met de Hogeschool van Amsterdam als trekker en verschillende betrokken kennisinstellingen en ondernemers. De komende jaren wordt onderzocht welke weerstanden moeten worden overwonnen om de korte keten in de catering met succes te introduceren. Hierbij is het bedrijfsrestaurant van de provincie Flevoland één van de onderzochte cases en ook Food Forum wordt betrokken.

(Foto: voedsel van dichtbij,
gemaakt door Maarten Feenstra Fotografie)

Cocre-eat

De afgelopen maanden hebben we met een aantal Nederlandse partners onder regie van Amsterdam UMC en Wageningen UR een projectvoorstel opgesteld voor het project Cocre-eat dat zich richt op de vraag ‘Hoe kunnen een gezonde leefstijl en gezonde keuzes bijdragen aan een goede gezondheid en het voorkomen van ziekte’. Er wordt daarbij gewerkt vanuit twee lijnen:

- Hoe past het Planetary Health Diet (Eat lancet eetpatroon) in de Nederlandse context als het gaat om acceptatie, gezondheid en betaalbaarheid;
- Hoe kunnen we voldoende gezond voedsel produceren binnen de grenzen van de planeet en hoe kan circulariteit daarin een rol spelen.

Almere gaat binnen het project fungeren als een living lab. Een NWA-aanvraag is afgewezen, maar bekeken wordt of het project past binnen het Kic-programma ‘Safe and healthy food and food systems’. Andere subsidiemogelijkheden die onderzocht worden zijn EFRO, Raak Pro en Horizon.

Landelijke Samenwerking Korte Keten

Flevoland is onderdeel van de Landelijke Samenwerking Korte Keten, een samenwerkingsverband van het Ministerie van LNV en vrijwel alle provincies. In deze samenwerking wordt kennis over de ontwikkeling en opschaling van korte voedselketens ontwikkeld en gedeeld en presenteren we gezamenlijk wat de rijkdom aan Nederlands voedsel is, onder meer op de Grüne Woche die in januari in Berlijn plaatsvindt. Samen met Noord-Holland hebben we daar onder regie van stichting Voedsel Verbindt een eigen stand. Bijeenkomsten van het netwerk vinden dikwijls in Food Forum plaats.

Gewaardeerd onderdeel (inter-)nationaal netwerk

Het creëren van een korte voedselketen was de afgelopen jaren één van onze speerpunten op weg naar en tijdens de Floriade en het bovenstaande maakt zichtbaar dat we samen met Flevolandse ondernemers en met de partners binnen de Flevo Campus inmiddels veel hebben bereikt en een gewaardeerd onderdeel zijn geworden van een (inter-)nationaal netwerk. Die positie blijven we de komende tijd inzetten om de Flevo Campus en onze ondernemers nog beter te positioneren.

Eiwittransitie

Naast de ontwikkeling van een korte voedselketen was de eiwittransitie het tweede thema waaraan we in de aanloop naar en tijdens de Floriade prioriteit hebben gegeven. Hiermee wordt ook invulling gegeven aan de motie die Provinciale Staten op 20 juni 2018 hebben aangenomen (2259167), waarin het college wordt verzocht te zoeken naar mogelijkheden om de productie en consumptie van plantaardige eiwitten in de provincie te stimuleren. We zijn met Flevolandse boeren soja en veldbonen gaan telen, waarbij de boeren samen kennis ontwikkelen en uitwisselen. We hebben met de boeren ook gewerkt om volgende stappen in de keten op te pakken en nieuwe producten met soja en veldbonen te maken. Die nauwe samenwerking tussen boeren en de provincie blijkt nog niet veel voor te komen en mede daardoor wordt de Flevolandse aanpak opgemerkt in andere provincies, bij het Ministerie van LNV en bij de partners die samen de Green Protein Alliance vormen.

Proeftuin Dutch Edamame

De proeftuin 'Dutch Edamame' op kleigronden in een gematigd klimaat is een proeftuin binnen het programma Landbouw Meerdere Smaken. De focus ligt op een integrale ketenaanpak voor de eiwittransitie. In 2022 was er helaas geen teelt mogelijk, vanwege het te laat beschikbaar komen van zaaizaad. Om deze reden is door de Flevolandse boeren verlenging van het project aangevraagd en deze is goedgekeurd. De teelt zal weer worden opgepakt in 2023. Vanuit het project wordt gezocht naar manieren om minder afhankelijk te zijn van één vermeerderaar of één ras. Verder zullen er verschillende proeven gedaan worden met o.a. bemesting, zaaiafstand, toepassen van rhizobium bacterie, schimmelbestrijding en maatregelen die verliezen tijdens de oogst en verwerking moeten tegengaan. Doel is te komen tot meer inzicht in kritische succesfactoren voor een optimale opbrengst. Er is dit jaar een ketenkostprijsberekening gemaakt, waardoor de projectpartners inzicht krijgen in elkaars kosten onder verschillende omstandigheden. De komende tijd wordt besteed aan finetunen van deze berekening en het komen van consensus over de manier waarop inkomsten (en verliezen) het beste verdeeld zouden kunnen worden. Ook worden de mogelijke vormen van ketensamenwerking onderzocht. Chefkok Eric van Veluwen is betrokken bij het project en gaat later dit jaar een workshop geven aan andere koks, welke in het teken staat van de toepassing van verse soja in gerechten.

Green Deal Eiwitrijke Gewassen

Provincie Flevoland is één van de aanjagers geweest in de totstandkoming van de Green Deal Eiwitrijke Gewassen, die deze zomer door 56 partijen is ondertekend op Floriade. De Green Deal bevat vooral ambities, maar die zullen de komende jaren tot realisatie moeten worden gebracht. Het gaat om noodzakelijke acties in alle onderdelen van de keten: teelt, verwerking en consumptie. Een aantal acties, zoals verdere uitbouw van de teelt en ontwikkeling van nieuwe gerechten met plantaardige eiwitten passen heel goed bij Flevoland en bij Food Forum. We zullen daarom actief lid van dit netwerk blijven. Eiwittransitie is in heel Europa een actueel thema en op initiatief van Flevoland is binnen het netwerk European Regions on Innovation in Agro, Food and Forestry (ERIAFF) een werkgroep Protein Transition ontstaan die het komend jaar Horizon aanvragen gaat voorbereiden en indienen op zowel de teelt als de consumptie van plantaardige eiwitten.

Ondertekening Green Deal Eiwitrijke Gewassen

Proeftuin Flevo Veldboon

Deze proeftuin is onderdeel van het programma Growing Green Proteins, dat provincie Flevoland enkele jaren geleden gestart is om de plantaardige eiwittransitie te stimuleren. Op dit moment participeren vijf telers in de proeftuin. Doel is om samen met adviseurs en kennisinstellingen te komen tot een rendabele teelt en ontwikkeling van de vraag naar Flevolandse/Nederlandse veldbonen. Er is een demoveld aangelegd om verschillende rassen met elkaar te vergelijken. Vanuit teelttechnisch oogpunt is de veldboon een goede aanvulling voor het gemiddelde Flevolandse bouwplan. Het gewas levert een positieve bijdrage aan de biodiversiteit, de bodem en het klimaat.

Flevoveldboon bijeenkomst

Resultaten teelt

Zowel op het demoveld als in de gewone bedrijfsvoering was de opbrengst van gangbare veldbonen dit jaar bijna 8 ton per hectare. Dat is een grote verbetering t.o.v. vorig jaar. Bij een dergelijke opbrengst zou het mogelijk moeten zijn om tot een goed saldo te komen, mits er ook afzet is. De opbrengst van biologische veldbonen is een stuk lager en varieert van 3 tot 4 ton per hectare. Er is hier nog veel te winnen op het gebied van het voorkomen van ziekten en het komen tot betere ontwikkeling van het

gewas en de bonen. Ook de kwaliteit van het zaaizaad blijkt een grote rol te spelen bij het voorkomen van ziekten. Er zijn tal van onderzoekswensen, die niet allemaal binnen het budget voor volgend jaar passen. Om deze redenen wordt samenwerking en afstemming gezocht met projectgroepen in andere regio's. Hier zijn inmiddels de eerste stappen voor gezet. Ook vanuit andere regio's wordt de noodzaak erkend om het onderzoek beter af te stemmen op elkaar en resultaten met elkaar te delen. Gezien de positieve bijdrage voor de bodem, biodiversiteit en stikstofbehoefte voor het volggewas, is de teelt van veldbonen één van de manieren om in aanmerking te komen voor een hogere GLB subsidie. Het blijkt echter dat het voorsnog alleen voor biologische telers mogelijk is om hier daadwerkelijk een voordeel uit te halen.

Resultaten afzet

De toepassing van veldbonen in producten die bedoeld zijn voor humane voeding (food) neemt langzaam toe. Echter het aandeel Nederlandse veldbonen dat wordt gebruikt is nog laag. Dit komt mede doordat de teelt van veldbonen in omringende landen worden gesubsidieerd. Dit creëert een ongelijk speelveld. Binnen het project wordt gezocht naar manieren om de ontwikkeling en toepassing van nieuwe producten aan te jagen. Met projectpartner Zonnespelt uit Lelystad wordt gewerkt aan een pannenkoekenmix met veldbonen. Ook is er een recept voor een smakelijke spread ontwikkeld op basis van veldbonen. Er wordt gezocht naar partijen die dit product op de markt willen brengen. Chefkok Sharon de Miranda heeft dit jaar een kookboek uitgebracht met inspirerende recepten op basis van Flevolandse producten, o.a. de Flevolandse veldbonen. De cateraar van het provinciehuis wil mogelijk meer gaan doen met veldbonen. Er wordt gewerkt aan plannen voor een week waarin er in het provinciehuis gerechten worden aangeboden op basis van veldbonen. Deze ervaringen kunnen we gebruiken ter inspiratie van anderen. Verder zijn er contacten gelegd met Aeres en met het Noord Hollandse programma Bean me Up, om te komen tot nieuwe producten en toepassingen.

Gezonde leefomgeving: Groene Gezonde Stad

Naast korte ketens en eiwittransitie hebben we ook een aantal bijeenkomsten geïnitieerd over de thema's Voeding & Gezondheid en over de Groene Gezonde Stad. Een gezonde leefomgeving is een van de niet te onderschatten randvoorwaarden voor de algemene gezondheid en het tegengaan van welvaartsziekten. Groen speelt daarbij belangrijke rol. Provincie Flevoland kan gemeenten inspireren en nieuwe coalities vormen om de kansen van groen te verzilveren. Bijvoorbeeld door de gemeenten te ondersteunen bij deelname aan de 'Groene Stad Challenge', een initiatief van Sweco, NL Greenlabel en Husqvarna, dat gemeenten de nodige handvatten biedt om meer inzicht te krijgen in de staat van het groen binnen de bebouwde omgeving. Deze inzichten gebruiken we binnen de opgave Stedelijke Ontwikkeling om meer grip te krijgen op ons adagium 'we bouwen niet alleen woningen, maar we bouwen aan vitale samenlevingen'.

Bruggencampus

Samenwerking met partijen om kennisontwikkeling in (bruggen)bouw en praktijkgerichte circulaire economie verder in Flevoland te ontwikkelen is deels tijdens Floriade uitgewerkt en is nog in ontwikkeling. Er wordt onderzocht hoe de door de Bruggencampus geleerde lessen kunnen worden toegepast op andere opgaven (dan bruggen) in Flevoland en daarbuiten. Een concrete uitwerking is de doorontwikkeling van het GDO naar de Digitale Bouwkeet. De Digitale Bouwkeet is als use-case onderdeel van de Nationaal Groeifonds DMI-aanvraag. Onder andere gemeente Almere, provincie Flevoland, gemeente Dronten en gemeente Apeldoorn hebben de intentie uitgesproken om te onderzoeken of de Digitale Bouwkeet is toe te passen in volgende projecten. Provincie Flevoland en gemeente Almere onderzoeken ook hoe de verbinding kan worden gelegd met een andere use-case namelijk Digital Twin as a Service dat ook onderdeel maakt van de Nationaal Groeifonds DMI-aanvraag. Ook wordt onderzocht hoe de aanpak van de Bruggencampus en plek kan krijgen in het de circulaire economie van Flevoland en de bijbehorende kennisontwikkeling. Daarbij wordt aansluiting gezocht met bestaande initiatieven zoals Platform Circulair en de Green Innovation Hub.

Flevo Campus plein

Flevo Campus

De Flevo Campus groeit. In activiteiten en werknemers. De Aeres Hogeschool heeft in september 2021 een prachtig nieuw schoolgebouw geopend en het aantal opleidingen, lectoraten en studenten groeit. Op de Flevo Campus staat voorts, op een kavel die eigendom is van Aeres Hogeschool, een groep zeecontainers en een WikiHouse, die samen worden gebruikt als start-up village, waar beginnende voedselondernemers begeleid hun onderneming kunnen starten. In de binnenstad van Almere Stad heeft de Flevo Campus ook de onderzoekslocatie FC de Toekomst, waar wordt onderzocht hoe Almere eet en hoe we van hieruit samen naar een duurzamer, gezonder en toekomstbestendiger voedselsysteem kunnen. Aan de oostzijde van de Aeres Hogeschool zijn twee kavels gereserveerd voor de verdere ontwikkeling van de campus.

Natural Pavilion onderdeel van Flevo Campus voor biobased bouwen

In de afgelopen maanden na sluiting van de Floriade is duidelijk geworden dat het rijkspaviljoen Natural Pavilion nog een aantal jaren kan blijven staan. De Flevo Campus zal als hoofdhuurder een belangrijk deel van dit gebouw gaan gebruiken om het groeiende netwerk te huisvesten, bijeenkomsten te kunnen organiseren en te exposeren. Daarnaast zal in dit pand het nationale netwerk biobased bouwen een thuisbasis vinden. Tijdens de Floriade zijn in dit paviljoen 200 zakelijke bijeenkomsten georganiseerd over biobased bouwen en de energie die rondom het thema biobased bouwen op deze locatie is ontstaan, probeert het netwerk vanuit deze locatie voort te zetten. Men wil het gebouw blijven gebruiken om vanuit dit pand te werken aan kennisontwikkeling en kennisdeling op het gebied van biobased bouwen. Dit betreft kennis in de gehele keten 'van land tot pand', want we willen in Flevoland een keten ontwikkelen van boeren die naast voedsel ook vezels telen, de realisatie van verwerkende industrie in Flevoland die van die vezels bouwmaterialen maakt tot en met de bouw van woningen waarin die biobased bouwmaterialen worden opgenomen. Met een groeiende groep partners zijn we in gesprek om hiervoor een aanvraag Nationaal Groeifonds in te dienen. Ook dit pand maakt onderdeel uit van de Flevo Campus. De Green Innovation Hub (genoemd in het coalitieakkoord Almere) krijgt een belangrijke rol in het naar de campus halen van ondernemers om aan innovaties te werken.

Functie Food Forum binnen Flevo Campus

En dan is er nog het vierde pand op de Flevo Campus, ons eigen paviljoen Food Forum. In 2023 zal het bestaand gebruik van het pand worden voortgezet, binnen de door Provinciale Staten afgegeven kaders en middelen. Gedurende dat jaar zal een voorstel worden ontwikkeld over de provinciale rol bij dit gebouw en de functie die het binnen de Flevo Campus kan hebben.

Groeiagenda Almere

De gemeente Almere werkt momenteel samen met een flink aantal partners waaronder de provincie Flevoland, de Groeiagenda voor de stad uit. Er worden momenteel vier inhoudelijke drijfveren verkend en uitgewerkt, te weten:

1. Circulaire bouw en leefomgeving
2. Stedelijke voedselvoorziening
3. Energietransitie
4. Slimme mobiliteit

Een vijfde, doorsnijdende en zelfstandige lijn is ICT/tech.

Alle vijf drijfveren hebben sluiten goed aan bij de provinciale speerpunten, maar met name de eerste twee drijfveren hebben een sterke relatie met de Flevo Campus, inclusief het Natural Pavilion. We zullen het komend jaar de ambities gezamenlijk uitwerken en we werken daarbij toe naar een aantal substantiële subsidieaanvragen, zoals het Nationaal Groeifonds, de Regiodeals, EFRO of Horizon. De ambities van de Flevo Campus inclusief Aeres Hogeschool, Food Forum en Natural Pavilion worden hierin meegenomen. Inmiddels is een eerste Regiodeal aanvraag ingediend, vooral gericht op versterking van onderwijs. In februari horen we of dit wordt gehonoreerd.

Verdere uitwerking drijvende boerderij

Het afgelopen jaar hebben ondernemers samen met Aeres Hogeschool in het Weerwater in Almere met succes een drijvende boerderij uitgetest. Het is een innovatie die zeer geschikt lijkt voor gebieden die in een delta liggen, maar die (nog) relatief weinig vruchtbare landbouwgrond beschikbaar hebben. We hebben de Floriade benut om de drijvende boerderij onder de aandacht te brengen van landen als Suriname, Verenigde Arabische Emiraten, Bangladesh en Thailand. We werken de kansen hiervoor het komend jaar uit. Het kan niet alleen een kans zijn voor een succesvolle onderneming, maar ook voor een kennisuitwisseling tussen studenten van Aeres Hogeschool en studenten van universiteiten van de landen waarin de drijvende boerderij wordt uitgetest. Aeres Hogeschool in Almere heeft de ambitie geuit om zich te ontwikkelen tot het kenniscentrum op het gebied van drijvende teelten. Ook deze ambitie werken we de komende tijd samen verder uit, onder meer met de WUR en AMS Institute, waarbij we ook de mogelijkheid van een EFRO subsidie verkennen.

4. Cofinanciering 10 miljoen

Inzet provinciale cofinanciering

De Floriade is op 9 oktober 2022 gesloten, maar onze opdracht (zie coalitieakkoord) is om op basis van de Floriade een kennis- en innovatieagenda te ontwikkelen. Dat betekent dat we de komende periode met onze partners in de stichting Flevo Campus (Aeres Hogeschool, Wageningen UR en gemeente Almere) in gesprek zijn over hoe we (onder meer) de Flevo Campus verder kunnen ontwikkelen. Van de € 10,0 mln provinciale cofinanciering aan de Floriade is ongeveer € 9,5 mln besteed en de resterende € 450.000 zullen we het komend jaar inzetten om de kennis- en innovatieagenda vorm te geven, maar ook om de diverse ideeën uit te werken in subsidieaanvragen. We continueren onze werkzaamheden met Flevolandse ondernemers op het gebied van korte keten ontwikkeling en eiwitteelt. Het gaat overigens niet alleen om de Flevo Campus, want we zijn ook in gesprek met de gemeente Almere om de in het gemeentelijk coalitieakkoord opgenomen Green Innovation Hub te ontwikkelen, waarbij niet alleen de Flevo Campus in beeld is (de zuidelijke campus), maar ook een noordelijke campus met de Landdrost en Windesheim.

U bent de afgelopen jaren via de voortgangsrapportages geïnformeerd over de besteding van de € 10,0 mln provinciale cofinanciering Floriade en de verschillende thema's die daarbij onderscheiden werden. Hoewel nog niet alle verplichtingen rond de Floriade zijn afgewikkeld, is het beeld dat tenminste € 450.000 van de € 10 mln nog beschikbaar zijn. Dit komt vooral doordat plannen voor een circulair paviljoen en een duurzaam afvalinzamelsysteem niet zijn gerealiseerd. Daarnaast zijn er enkele kleinere onderuitputtingen. Met de BV Floriade brengen we in beeld of alle aan thema's toebedeelde middelen ook daadwerkelijk zijn besteed (bv. € 200.000 voor congressen).

Zoals in de Voortgangsrapportages steeds aan u is gemeld, hebben we samen met de gemeente Almere en de BV Floriade gezocht naar een inzet van de € 10,0 mln provinciale cofinanciering, die zowel past binnen de door Provinciale Staten vastgestelde kaders als aansluit bij de business case van de gemeente. Daar zijn we voor een belangrijk deel in geslaagd, maar waar nodig hebben we de provinciale doelen prioritair gemaakt. Dit geldt bijvoorbeeld voor de middelen die we hebben besteed aan het thema Floriade in de Regio, de B2B programmering en de inrichting en programmering in Food Forum. De gemeente en de BV hadden op een hogere 'matching' gehoopt. Dat is de reden dat in rapportages van de BV en de gemeente te lezen valt dat de matching van de provinciale bijdrage aan de business case lager is uitgevallen.

Zoals eerder aan u gemeld na vragen vanuit PS, zijn vanuit verschillende programmalijnen binnen het Fonds Verstedelijking Almere ook andere bijdragen gedaan die op of nabij het Floriadeterrein zijn geland. Die projecten zijn steeds via de jaarprogramma's van het FVA aan PS voorgelegd. Denk aan bijvoorbeeld de Weerwaterbrug en het Rondje Weerwater (programmalijn 1), jaarlijkse bijdragen aan de ontwikkeling van de Flevo Campus en een eenmalige bijdrage in de kosten van de nieuwbouw van de Aeres Hogeschool (programmalijn 2) en het tijdelijk museum M (programmalijn 4).

Colofon

Dit is een uitgave van:

Provincie Flevoland
Visarenddreef 1
Postbus 55
8200 AB Lelystad

Contact:

T 0320 265 265
E info@flevoland.nl
W www.flevoland.nl

December 2022